

TRŽIŠTE RADA U BOSNI I HERCEGOVINI: PREPREKA ILI POTENCIJAL ZA EVROPSKE INTEGRACIJE / LABOR MARKET IN BOSNIA AND HERZEGOVINA: OBSTACLE OR POTENTIAL FOR EUROPEAN INTEGRATION

Džejlana Čejvan¹, Aida Mehić¹

¹Internacionalni univerzitet Travnik u Travniku, Aleja Konzula – Meljanac bb, Travnik, BiH,
email: dzejlanacejvan@gmail.com, aidamehi54@gmail.com

Pregledni članak

<https://www.doi.org/10.58952/zr20251403120>

UDK / UDC 331.5(497.6)J:341.24: 061.1EU

Sažetak

Stabilno, inkluzivno i funkcionalno tržište rada predstavlja jedan od ključnih kriterija za članstvo u Evropskoj uniji, pa shodno tim tržište rada u Bosni i Hercegovini ima izuzetno važnu ulogu u procesu evropske integracije. Rad se bavi analizom aktuelnog stanja tržišta rada u Bosni i Hercegovini. U analizi se koriste ključni indikatori poput stope zaposlenosti, nezaposlenosti, ekonomske aktivnosti, mobilnosti i kvaliteta radne snage gdje je posebna pažnja posvećena izazovima poput visoke stope nezaposlenosti mladih, dugoročne nezaposlenosti, neusklađenosti obrazovnog sistema sa potrebama tržišta, kao i kontinuiranog odliva kvalifikovanog kadra. Istraživanje ukazuje i na postojanje potencijala: mlado stanovništvo, rastući IT sektor, aktivna dijaspora, mogućnost korištenja EU fondova i provođenje strukturnih reformi u okviru socio-ekonomskih mjera koje zahtijeva EU. Struktura rada bazirat će se na istraživanju u kojoj mjeri tržište rada u BiH predstavlja prepreku ili priliku za evropske integracije, te predlaganju konkretnih mjera koje bi mogle ubrzati usklađivanje s evropskim politikama. U istraživanju, sugerise se da tržište rada trenutno više djeluje kao prepreka evropskim integracijama BiH, ali uz političku volju i strateške mjere, ono se može transformisati u značajan potencijal za održiv i inkluzivan razvoj u skladu s evropskim vrijednostima.

Ključne riječi: tržište rada, Bosna i Hercegovina, evropske integracije, prepreke, prilike

JEL klasifikacija: J21, J68, O52, F15

Abstract

A stable, inclusive and functional labor market is one of the key criteria for membership in the European Union, and accordingly the labor market in Bosnia and Herzegovina plays an extremely important role in the process of European integration. The paper analyzes the current state of the labor market in Bosnia and Herzegovina. The analysis uses key indicators such as employment rates, unemployment, economic activity, mobility and quality of the workforce, with special attention paid to challenges such as high youth unemployment rates, long-term unemployment, mismatch of the education system with market needs, as well as the continuous outflow of qualified personnel. The research also indicates the existence of potential: a young population, a growing IT sector, an active diaspora, the possibility of using EU funds and implementing structural reforms within the framework of socio-economic measures required by the EU. The structure of the paper will be based on research into the extent to which the labor market in BiH represents an obstacle or opportunity for European integration, and proposing specific measures that could accelerate alignment with European policies. The research suggests that the labor market currently acts more as an obstacle to BiH's European integration, but with political will and strategic measures, it can be transformed into a significant potential for sustainable and inclusive development in line with European values.

Keywords: labor market, Bosnia and Herzegovina, European integration, obstacles, opportunities

JEL classification: J21, J68, O52, F15

UVOD

Strateški cilj Bosne i Hercegovine predstavlja proces evropski integracija, ali i izazov koji obuhvata reforme u različitim sektorima, posebno na tržištu rada. Tržište rada direktno utiče na kvalitet života svakog građana, socijalnu koheziju i ukupnu konkurentnost ekonomije, samim tim u kontekstu evropskih integracija funkcionisanje tržišta rada postaje još značajnije jer predstavlja jedan od ključnih elemenata usklađivanja s evropskim standardima, kao i alat za postizanje održivog razvoja. Tržište rada Bosne i Hercegovine karakterišu visoka nezaposlenost, niska stopa aktivnosti, izražen "odliv mozgova" i strukturna neusklađenost između obrazovanja i potreba tržišta. Odlazak mladih, visokoobrazovanih građana dodatno usložnjava mogućnosti za razvoj i usporavaju provođenje reformi koje su potrebne za pristupanje EU. Tržište rada treba biti reformisano kako bi se ispunili kriteriji EU, a proces evropskih integracija može biti katalizator za nužne promjene i modernizaciju tržišta rada. U kontekstu evropskih integracija i tržišta rada BiH, važno je sagledati u kojoj mjeri trenutno stanje tržišta rada u BiH predstavlja prepreku, a u kojoj mjeri može biti potencijal za napredak u procesu evropskih integracija. Cilj rada je identifikovati glavne izazove, te potencijalne prilike koje tržište rada nosi u kontekstu evropskog puta BiH.

1. TEORIJSKI OKVIR

Tržište radne snage predstavlja dinamiku ponude i potražnje za radnom snagom, te ujedno predstavlja interakciju između poslodavaca koji traže radnu snagu i pojedinaca koji traže posao. Nezaposlenost, plate, kvalifikacija i vještina radne snage te tehnološke promjene predstavljaju glavne elemente tržišta rada. Tržište rada kao mjesto razmjene ponude i potražnje ljudskih resursa zavisi od nekoliko faktora. Na strani ponude određeno je struktorom privrede i stepenom privredne razvijenosti, sistemom obrazovanja i tražnjom na tržištu roba i usluga. Na strani tražnje određeno je potrebama zaposlenih, posjedovanjem znanja i vještina.³⁰ Funkcionisanje tržišta rada zavisi od ekonomske politike, obrazovnog sistema, tehnološkog razvoja te socijalne norme, dok analiza tržišta rada uključuje stopu zaposlenosti, stopu nezaposlenosti, stopu ekonomske neaktivnosti i mobilnost radne snage. Tržište rada Evropske unije regulisano je kroz strategije i politike, kako bi se moglo promovisati zapošljavanje, socijalne uključenosti i ekonomski rast.³¹ Osnovna prava u oblasti zapošljavanja, jednakih mogućnosti i socijalne zaštite definiše Evropski socijalni stub. Evropskim socijalnim stubom utvrđuju se 20 ključnih načela i prava, koja su podijeljena u tri teme i to:

1. *jednake mogućnosti i pristup tržištu rada* (npr. vještine, obrazovanje i cjeloživotno učenje, jednake mogućnost, ravnopravnost spolova i aktivna potpora zapošljavanju);
2. *pravedni radni uvjeti* (npr. sigurno i prilagodljivo zaposlenje, plaće, obavješćivanje o uvjetima zaposlenja i zaštita u slučaju dobivanja otkaza, socijalni dijalog i ravnoteža između posla te privatnog života);
3. *socijalna zaštita i uključenost* (npr. skrb o djeci, minimalnih prihodi, naknada za nezaposlene, uključenost osoba s invaliditetom, pomoć beskućnicima, dostupnost osnovnih usluga, zdravstvo i dugotrajna skrb).³²

Ono što je bitno naglasiti jeste to da EU standardi u oblasti zapošljavanja uključuju mjere za smanjenje nezaposlenosti, podršku mladima pri ulasku na tržište rada, promoviranje jednakih mogućnosti i borbu protiv diskriminacije, samim tim zemlje, u procesu pristupanja EU, moraju uskladiti svoje politike s ciljevima i zakonodavstvom EU, što podrazumijeva reformu obrazovanja, aktivne mjere zapošljavanja, modernizaciju javnih službi za zapošljavanje i razvoj socijalnog dijaloga.

³⁰ Ljiljana Jeremić, Savremeno tržište rada, Beograd 2016, Univerzitet Singidunum, strana 3.

³¹ <https://eupravozato.mondo.rs/ekonomija/trziste-rada/a56/Sve-sto-treba-da-znate-o-jedinstvenom-trzistu-rada-EU.html> 01.10.2025

³² <https://eur-lex.europa.eu/HR/legal-content/glossary/european-pillar-of-social-rights.html> 01.10.2025

2. ANALIZA TRŽIŠTA RADA U BiH

Prema dostupnim podacima, struktura tržišta radne snage je sljedeća:

- Radno sposobno stanovništvo (15+) u BiH: aktivnih je 49,1 % (rade ili traže posao).
- Zaposlenih je 42,9 %, nezaposlenih 12,6 %
- Više od polovine radno sposobnih su izvan tržišta rada ne rade, ali ni aktivno ne traže posao.
- Nezadovoljstvo mladih, jer je otežan pronalazak poslova, i značajan “odliv mozgova”³³

Tržište rada u BiH obilježeno je brojnim izazovima koji otežavaju postizanje stabilnog i konkurentnog socio-ekonomskog sistema, gdje najozbiljniji problem predstavlja visoka stopa nezaposlenosti, koja prema podacima Agencije za statistiku BiH u posljednjim godinama iznosi između 15% i 18%, s tim da je nezaposlenost mladih znatno viša, često prelazeći 30%. Međutim, dugoročna nezaposlenost dodatno komplikuje situaciju jer značajan broj građana godinama ne može pronaći zaposlenje, što vodi ka demotivaciji i isključenosti iz radnog procesa.

Struktura zaposlenosti po sektorima pokazuje dominaciju tercijarnog sektora (usluge), dok je industrijski sektor slabije razvijen, a poljoprivreda i dalje zapošljava značajan broj ljudi, posebno u ruralnim područjima, pri čemu takva struktura ukazuje na potrebu za reindustrijalizacijom i većim ulaganjem u moderne tehnologije.³⁴

Sistem obrazovanja je većinom neusklađen sa potrebama tržišta rada, iako postoji relativno visok broj visokoobrazovanih kadrova, samim tim obrazovna struktura radne snage ukazuje na određene slabosti, pa tako u tehničkim zanimanjima, IT sektoru, zanatskim djelatnostima nedostaju kvalifikovani radnici. Ovakva neusklađenost na tržištu radne snage stvara jaz između ponude i potražnje za radnom snagom.

„Brain drain“, odnosno odliv mozgova, označava jedan od najznačajnijih negativnih trendova. Odliv mozgova predstavlja odlazak kvalifikovane radne snage. Definicija „brain drain, jeste migracija kvalificirane intelektualne i tehničke radne snage radi bolje plate, opreme ili uvjeta u povoljniji geografski, ekonomski ili profesionalni okoliš.³⁵ Ovaj trend umanjuje kapacitet domaće radne snage, ali i demografski potencijal zemlje.

Ovakve karakteristike čine tržište rada u BiH neefikasnim i slabim, što utiče na sposobnost zemlje da odgovori na izazove EU integracija. Ono što je važno jeste da postoje strategije na entitetskom nivou, u Federacije BiH to je Strategija zapošljavanja FBiH do 2030 godine. Strategija zapošljavanja je ambiciozna i akcijski orijentisana platforma koja postavlja glavne reforme i mjere koje će se provoditi u Federaciji u području zapošljavanja u periodu 2023-2030. godina. Jedan od važnih ciljeva ove strategije je i omogućiti uključivanje osoba u nepovoljnom položaju na tržište rada kroz efektivnije aktivne politike tržišta rada.³⁶

³³ Podaci uzeti sa web stranice: <https://tip.ba/2025/04/06/polovina-radno-sposobnih-u-bih-nije-ukljuceno-na-trziste-rada-niti-rade-niti-traze-posao-medu-nezaposlenim-najvise-od-25-do-49-godina> 5.10.2025

³⁴ Agencija za statistiku BiH

³⁵ <http://struna.ihij.hr/naziv/odljev-mozgova/49301/> 05.10.2025

³⁶ <https://fbihvlada.gov.ba/bs/14-sjednica-vlade-fbih-15545> 05.10.2025

3. TRŽIŠTE RADA I EU INTEGRACIJE

Ključno područje u procesu evropskih integracija jeste tržište rada. Evropska unija zahtijeva od zemalja kandidata da usklade svoje zakonodavstvo i institucionalne kapacitete u skladu s evropskim standardima u oblasti rada i zapošljavanja, što uključuje mjere za povećanje zaposlenosti, borbu protiv nezaposlenosti mladih i dugoročne nezaposlenosti, kao i osiguravanje socijalne zaštite i jednakih prava za sve radnike.

Kada govorimo o Bosni i Hercegovini napredak u ispunjavanju obaveza iz oblasti zapošljavanja je spor i neujednačen. Iako postoje strategije i dokumenti, poput Reformske agende, riječ je o reformama koje moraju provesti naše vlasti kako bi ostvarile pristup novcu kojeg je Evropska unija odvojila za našu zemlju³⁷, i Strategije zapošljavanja, njihova implementacija je često ograničena zbog političkih neslaganja, nedostatka koordinacije između entiteta i ograničenih kapaciteta javnih institucija. Nažalost, Bosna i Hercegovina još nije uspostavila efikasan sistem praćenja usklađenosti sa evropskim standardima u oblasti rada, niti je uvela sveobuhvatne reforme koje bi omogućile fleksibilnije i konkurentnije tržište rada.

Hrvatska je, uoči pristupanja EU, provela niz reformi usmjerenih na liberalizaciju tržišta rada, modernizaciju javnih službi za zapošljavanje i uvođenje programa za mlade odnosno Garancija za mlade. Garancija za mlade je novi pristup u rješavanju pitanja nezaposlenosti mladih osoba, kojim se sve osobe mlađe od 25 godina (u RH mlađe od 30 godina) nastoji što brže aktivirati na tržištu rada, gdje brza aktivacija podrazumijeva dobivanje kvalitetne ponude u roku od 4 mjeseca od trenutka napuštanja ili završetka obrazovanja ili ulaska u nezaposlenost, bez obzira je li osoba prijavljena u zavodu za zapošljavanje ili ne.³⁸ Rumunija je uvela mjere za poticanje samozapošljavanja, razvoj dualnog obrazovanja i jačanje socijalnog dijaloga. Međutim iako se obje zemlje i danas suočavaju s izazovima, stepen njihove integracije u evropsko tržište rada znatno je viši u odnosu na BiH.

Važan element procesa pristupanja predstavlja usklađivanje politika zapošljavanja s Evropskom strategijom za zapošljavanje i ciljevima Evropskog socijalnog stuba, koji insistiraju na inkluzivnom i održivom rastu, što podrazumijeva razvoj aktivnih mjera tržišta rada (npr. programi obuke i prekvalifikacije), jačanje kapaciteta zavoda za zapošljavanje, borbu protiv diskriminacije na radu i zaštitu prava radnika. Evropska unija traži funkcionalne institucije koje mogu implementirati reforme i efikasno koristiti Instrument za pretpristupnu pomoć, međutim u Bosni i Hercegovini njihovo korištenje ostaje ograničeno zbog administrativnih prepreka i nedostatka političke volje.

4. TRŽIŠTE RADA: PREPREKA ILI POTENCIJAL?

Trenutno stanje tržišta rada u BiH može se posmatrati kroz dvije različite perspektive prvo kao prepreka koja usporava evropske integracije, a drugo potencijal koji se može iskoristiti za ubrzanje reformskih procesa i poboljšanje socio-ekonomskih uslova u zemlji.

4.1. TRŽIŠTE RADA KAO PREPREKA

Indikatori koju ukazuju na tržište rada kao prepreku:

1. Visoka stopa neaktivnosti - Mnogi ljudi radno sposobni nisu ni zaposleni niti traže posao. To ukazuje na slabe veze između obrazovnog sistema, tržišta rada i motivacije / mogućnosti (npr. žene, starije osobe, ruralna područja).

³⁷ <https://www.klix.ba/vijesti/bih/sta-je-reformska-agenda-koju-je-vijece-ministara-usvojilo-i-kako-ce-se-trositi-novac-iz-plana-rasta/250930140> 05.10.2025

³⁸ <https://mrosp.gov.hr/pristup-informacijama-7193/najcesca-pitanja-i-odgovori-7348/garancija-za-mlade-7349/7349> 5.10.2025

2. Migracije / odliv radne snage - Mladi i kvalifikovani stručnjaci emigriraju zbog nedostatka prilika ili boljih uvjeta u inostranstvu, što smanjuje ljudski kapital i utiče na demografsku strukturu.³⁹
3. Neusklađenost obrazovanja sa potrebama tržišta - Programi obrazovanja često ne odgovaraju potrebama poslodavaca, nedostatak stručnih znanja koja su tražena, posebno u tehnološkim, digitalnim i inovativnim sektorima.
4. Strukturne i regulatorne prepreke - Birokratija, kompleksnost pravnog okvira, entitetske i kantonalne razlike u regulativama, neadekvatne politike za poticanje zapošljavanja, slabije mjere za podršku inovacijama i investicijama, neformalna ekonomija / „rad na crno” koji iskrivljuje statistike i otežava planiranje⁴⁰
5. Rodna nejednakost i socijalna isključenost - Žene imaju niže učešće na tržištu rada, manje mogućnosti u ruralnim područjima, stereotipi i prepreke u usavršavanju i pristupu poslom
6. Ekonomska i institucionalna nestabilnost - Visoka stopa javne potrošnje, neujednačenost u razvoju, političke podjele otežavaju provođenje koherentnih strategija, privlačenje investicija i usklađivanje standarda sa EU.

Argumenti koji idu u prilog tezi da je tržište rada prepreka u procesu EU integracija su brojni. Visoka stopa nezaposlenosti, posebno među mladima, ukazuje na duboke strukturne probleme. Nezaposlenost je često dugoročna, što dovodi do gubitka radnih vještina i pada produktivnosti. Tržište rada u BiH je nefleksibilno, sa složenim zakonodavstvom koje ne podstiče zapošljavanje i ne olakšava prelazak radne snage iz jednog sektora u drugi. Nedostatak razvijenog sistema dualnog obrazovanja i slaba povezanost između obrazovnog sistema i potreba tržišta rezultira generisanjem kadrova koji teško pronalaze posao. I ono što je bitno naglasiti jeste to da politička neusklađenost između nivoa vlasti dodatno otežava kreiranje i implementaciju jedinstvene strategije zapošljavanja na nivou države.

4.2. TRŽIŠTE RADA KAO POTENCIJAL

Indikatori koji ukazuju na tržište rada kao potencijal:

1. IT / digitalni sektor - BiH ima relativno kvalitetan kadar, postoji interesa poslodavaca, potencijal za outsourcing, udaljeni rad, ako se obrazovanje bolje prilagodi, ovaj sektor može biti pokretač rasta
2. Strategije i reforme - Postoji politički i institucionalni okvir (strategije zapošljavanja, prijedlozi zakona) koji ako se sprovedu mogu značajno poboljšati stanje⁴¹
3. Demografske reforme i migracije - Uzimajući u obzir odliv stanovništva, postoji prostor za programe koji bi vratili ili privukli diaspora radnu snagu, te integraciju migranata koji žele ostati
4. EU fondovi i standardi⁴² - U procesu integracija i pristupanja EU, BiH može imati koristi od fondova, tehničke pomoći, uslova koji potiču usklađivanje zakonodavstva, poboljšanje infrastrukture i radnih standarda, što može stvoriti konkurentnije i transparentnije tržište rada.
5. Privlačenje direktnih stranih investicija (FDI) - BiH ima geografski položaj, prirodne resurse, često niže troškove rada u poređenju sa nekim članicama EU što može biti plus, ako se smanji nesigurnost i birokratija

³⁹ <https://ba.bloombergadria.com/ekonomija/bih/61475/izazovi-zaposljavanja-i-nedostatak-radne-snage-u-bih/news> 05.10.2025

⁴⁰ <https://sbih.ba/ekonomija-i-trziste-rada/> 05.10.2025

⁴¹ http://www.dep.gov.ba/naslovna/BHS_PER_BiH_2025-2027.pdf 05.10.2025

⁴² https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes_hr 05.10.2025

6. Razvoj malih i srednjih poduzeća (MSP) i inovacija - poticanje poduzetništva, digitalizacije, istraživanja i razvoja može pomoći da ekonomija bude fleksibilnija i otpornija

BiH i dalje ima relativno mlado stanovništvo,⁴³ što u demografskom smislu predstavlja značajnu prednost u odnosu na mnoge zemlje EU koje se suočavaju sa starenjem populacije.

Dijaspora BiH, koja broji više od 2 miliona ljudi, ⁴⁴predstavlja dodatni resurs. Mnogi članovi dijasporne posjeduju visoke kvalifikacije, znanje jezika i kapital koji se, kroz odgovarajuće politike, mogu usmjeriti ka razvoju domaćeg tržišta rada, kroz investicije, prenose znanja ili povratničke programe.

Potencijal se takođe ogleda u razvoju digitalne ekonomije, koja otvara nove mogućnosti za zapošljavanje, naročito za mlade i freelancere. Ako se uz to uvedu programi za prekvalifikaciju, korištenje EU fondova (npr. IPA), razvoj start-up podrške i ulaganja u IT sektor, tržište rada može postati generator razvoja. Ključnu ulogu u ovom procesu igra domaća politika, ali i podrška EU kroz strateške i finansijske mehanizme. Ispravno usmjereni programi obuke, digitalizacija javnih službi za zapošljavanje i bolje planiranje obrazovne politike mogu znatno poboljšati efikasnost tržišta rada.

5. TRŽIŠTE RADA KAO POKRETAČ, A NE KOČNICA EVROPSKIH INTEGRACIJA

Kako bi tržište rada u BiH postalo pokretač, a ne kočnica evropskih integracija, potrebno je sprovesti niz konkretnih mjera na institucionalnom, zakonodavnom i obrazovnom nivou, a to su:

- Modernizacija zakona o radu kako bi se povećala fleksibilnost tržišta i omogućilo lakše zapošljavanje i mobilnost radne snage
- Unapređenje sistema dualnog obrazovanja, kroz jaču saradnju između obrazovnih institucija i privrede, kako bi mladi ljudi sticali znanja i vještine koje su direktno primjenjive
- Uvesti aktivne mjere tržišta rada, kao što su programi prekvalifikacije, subvencije za zapošljavanje ranjivih grupa i poticaji za samozapošljavanje
- Unaprijediti funkcionisanje javnih službi za zapošljavanje, kako bi se osigurala personalizovana podrška nezaposlenima, brže povezivanje poslodavaca i radnika i bolja analiza potreba tržišta
- Povećati uključenost dijasporne kroz programe privremenog povratka stručnjaka, ulaganja i mentorstva.
- Jačati mjere za zadržavanje mladih kroz stimulanse za zapošljavanje, bolje uvjete rada, te fleksibilne forme rada
- Smanjiti birokratske barijere
- Staviti fokus na inkluziju – rodna ravnopravnost, ruralna područja, socijalno osjetljive grupe
- Poticati mala i srednja preduzeća, te inovacije – digitalizacija, pristup kapitalu
- Aktivno koristiti EU fondove, posebno one koji su usmjereni na zapošljavanje, infrastrukturu, obrazovanje i digitalizaciju

Evropske integracije mogu poslužiti kao snažan podsticaj za sprovođenje ovih reformi. Postavljanje jasnih ciljeva, vremenskih okvira i evaluacije napretka može doprinijeti većoj odgovornosti vlasti i jačanju političke volje. Iskustva drugih zemalja koje su uspješno prošle ovaj proces mogu poslužiti kao vodič za Bosnu i Hercegovinu.

⁴³ https://ba.unfpa.org/sites/default/files/pub-pdf/psa_bih_final_november_2020_bcs_0.pdf 05.10.2025

⁴⁴ <https://dijaspora.mhrr.gov.ba/> 05.10.2025

ZAKLJUČAK

Tržište rada Bosne i Hercegovine predstavlja kompleksan segment njenog ekonomskog i društvenog sistema, samim tim tržište rada ima direktan uticaj na dinamiku evropskih integracija. Postojeće stanje tržišta rada BiH obilježeno je visokom stopom nezaposlenosti, posebno među mladima, strukturnim neusklađenostima između obrazovnog sistema i potreba privrede, kao i prisutnim regionalnim nejednakostima. Samim tim tržište rada Bosne i Hercegovine predstavlja više prepreku nego potencijal u kontekstu evropskih integracija. Važno je naglasiti da ova prepreka nije nepremostiva, i uz odgovarajuće reforme može se transformisati u važan oslonac integracijskih procesa. U poređenju sa zemljama koje su nedavno pristupile EU, poput Hrvatske ili Rumunije, BiH zaostaje u pogledu fleksibilnosti tržišta rada, digitalizacije procesa zapošljavanja, kao i implementacije mjera aktivne politike rada. Napredak u ispunjavanju obaveza iz oblasti zapošljavanja u okviru procesa pridruživanja je spor i često formalistički, bez stvarnog uticaja na kvalitet života građana.

Uprkos brojnim slabostima, tržište rada u BiH posjeduje i određene strukturne prednosti koje se, uz adekvatne politike i podršku EU, mogu pretvoriti u razvojni potencijal. Prije svega, BiH i dalje ima relativno mlado stanovništvo u poređenju s mnogim evropskim državama koje se suočavaju s demografskim padom. Ovo demografsko bogatstvo, ako se pravilno iskoristi kroz obrazovanje, obuke i digitalnu transformaciju, može biti ključ za povećanje konkurentnosti. Dijaspore BiH, koja broji više od dva miliona ljudi, predstavlja dodatni resurs kako u pogledu finansijskih doznaka, tako i u mogućnosti prenosa znanja, vještina i poslovnih mreža nazad u zemlju.

U konačnici, tržište rada Bosne i Hercegovine trenutno više usporava evropske integracije, ali posjeduje potencijal da, uz reformski preokret, postane važan akcelerator integracija. Ključno je da domaći donosioci odluka prepoznaju važnost tržišta rada ne samo kao statističke kategorije, već kao temeljne društvene oblasti koja utiče na ukupnu stabilnost, perspektivu mladih i privlačnost zemlje za strane investitore.

LITERATURA

1. Ljiljana Jeremić, Savremeno tržište rada, Beograd 2016, Univerzitet Singidunum, strana 3.
2. Agencija za statistiku BiH
3. <https://eupravozato.mondo.rs/ekonomija/trziste-rada/a56/Sve-sto-treba-da-znate-o-jedinstvenom-trzistu-rada-EU.html> 01.10.2025
4. <https://eur-lex.europa.eu/HR/legal-content/glossary/european-pillar-of-social-rights.html> 01.10.2025
5. <https://tip.ba/2025/04/06/polovina-radno-sposobnih-u-bih-nije-ukljuceno-na-trziste-rada-niti-rade-niti-traze-posao-medu-nezaposlenim-najvise-od-25-do-49-godina> 5.10.2025
6. <http://struna.ihjj.hr/naziv/odljev-mozgova/49301/> 05.10.2025
7. <https://fbihvlada.gov.ba/bs/14-sjednica-vlade-fbih-1554> 05.10.2025
8. <https://www.klix.ba/vijesti/bih/sta-je-reformska-agenda-koju-je-vijece-ministara-usvojilo-i-kako-ce-se-trositi-novac-iz-plana-rasta/25093014> 05.10.2025
9. <https://mrosp.gov.hr/pristup-informacijama-7193/najcesca-pitanja-i-odgovori-7348/garancija-za-mlade-7349/7349> 5.10.2025
10. <https://ba.bloombergadria.com/ekonomija/bih/61475/izazovi-zaposljavanja-i-nedostatak-radne-snage-u-bih/news> 05.10.2025
11. <https://sbih.ba/ekonomija-i-trziste-rada/> 05.10.2025
12. http://www.dep.gov.ba/naslovna/BHS_PER_BiH_2025-2027.pdf 05.10.2025
13. https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes_hr 05.10.2025
14. https://ba.unfpa.org/sites/default/files/pubpdf/psa_bih_final_november_2020_bcs_0.pdf 05.10.2025
15. <https://dijaspora.mhrr.gov.ba/> 05.10.2025